

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 7 · 16. oktober
Sesjonen 2018–2019

Møte tirsdag den 16. oktober 2018 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 7):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2019 (Innst. 1 S (2018–2019))
2. Interpellasjon fra representanten Kari Henriksen til kommunal- og moderniseringsministeren: «Hvordan staten arkiverer dokumentasjonen av sin virksomhet, har stor betydning for et sivilisert demokrati. Rettssikkerhet, åpenhet og tillit er viktige verdier arkivering handler om. God arkivpraksis er en forutsetning for at hver og en, enten som enkeltindivider eller via media, kan forsikre seg om at staten selv følger de lover og regler som gjelder, at aktiviteten til statsapparatet kan ettergås, og at likebehandling skjer. Det bidrar til å sikre forutsigbarhet, at like tilfeller behandles likt, at innbyggerne kan ha forventninger til hva som er deres rettigheter og plikter, og at disse er kjent for alle, og er vesentlig for at grupper med særlige behov får det de har rett på. Det er også en viktig del av historien om Norge. Forvaltningen av arkivpraksis er kritisert av Riksrevisjonen, som har foreslått flere tiltak for å forbedre praksis. Hva kan gjøres for å sikre mer åpenhet, bedre rutiner og større likhet i arkivpraksisen?»
3. Referat

*Minnetale over tidligere
stortingsrepresentant Gunnar Vada*

Presidenten: Ærede medrepresentanter! Tidligere stortingsrepresentant Gunnar Vada gikk bort 14. juni, 91 år gammel.

Vada representerte Nord-Trøndelag og Høyre på Stortinget fra 1977 til 1985 og var i begge periodene medlem av landbrukskomiteen. Fra 1981 var han også Høyres fraksjonsleder. I årene 1985–1986 møtte han fast i Wenche Frogn Sellægs tid som statsråd, var medlem av samferdselskomiteen og møtte deretter jevnlig som vararepresentant frem til 1989.

Ved det første direkte valg til fylkesting i 1975 ble Vada innvalgt på fylkestinget i Nord-Trøndelag og var den første perioden Høyres gruppeleder. To år senere ble han den første Høyre-representant innvalgt som stortingsrepresentant fra Nord-Trøndelag fylke, den gang på en felleliste med Kristelig Folkeparti.

Ved stortingsvalget i 1981 ble Vada historisk ved å være første Høyre-representant innvalgt på en ren Høy-

re-liste i Nord-Trøndelag og med et resultat som gjorde Høyre til fylkets nest største parti ved det valget.

Som stortingsrepresentant var han medlem av styret for «Mindegaven til Norge 1914 fra det norske utflytterfolk i Nord-Amerika».

Gunnar Vada var utdannet agronom fra Norges landbrukshøgskole. I årene 1960–1977 var han fylkesagronom i husdyrbruk i Nord-Trøndelag.

Han drev i 30 år slektsgården Hjellan i Beitstad og i nærmere ti år også sin kones slektsgård Ryssdal, i Gloppe. I tillegg var han tilknyttet fylkeslandbrukskontoret i Nord-Trøndelag, bl.a. som prosjektleder for bygdeutvikling og sjef for næringsutvikling, til han gikk av med pensjon. Han deltok også i en rekke faglige utvalg innen landbruksfeltet.

I 1993 mottok han Kongens fortjenstmedalje for sin innsats i norsk samfunnsliv.

Gunnar Vada var viseformann i Nord-Trøndelag Høyre 1970–1975 og formann i Steinkjer Høyre 1972–1974. På sine eldre dager ledet han arbeidet med å etablere Nord-Trøndelag Senior-Høyre og var fra 2011 til 2012 foreningens første leder. I Steinkjer Høyre ble han utnevnt til æresmedlem i 2017.

Vi lyser fred over Gunnar Vadas minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representantene Hans Fredrik Grøvan, Morten Wold, Lise Christoffersen, Fredric Holen Bjørdal, Margunn Ebbesen, Dagfinn Henrik Olsen, Espen Barth Eide, Hadia Tajik, Cecilie Myrseth og Mari Holm Lønseth, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den tidligere midlertidig fritatte vararepresentant for Akershus fylke, Sheida Sangtarash, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Akershus fylke: Mani Hussaini

For Hordaland fylke: Idun Kristine Bortne

For Rogaland fylke: Tom Kalsås

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Senterpartiets stortingsgruppe om velferdspolispermisjon for representanten Sigbjørn Gjelsvik fra og med 16. oktober og inntil videre
- fra Sosialistisk Venstreparti stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Mona Fagerås fra og med 16. oktober og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
3. For Akershus fylke: Martha Tærud
4. For Nordland fylke: Marius Meisfjord Jøsevoll

Presidenten: Martha Tærud og Marius Meisfjord Jøsevoll er til stede og vil ta sete.

Statsråd Monica Mæland overbragte 1agl. proposisjon (se under Referat).

Presidenten: Representanten Tuva Moflag vil fremsette et representantforslag.

Tuva Moflag (A) [10:05:21]: På vegne av representantene Ingvild Kjerkol, Tellef Inge Mørland, Elise Bjørnebekk-Waagen, Tore Hagebakken og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om å utrede og innføre kvalitetskrav for eldreomsorg i norske kommuner.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at sak nr. 3 behandles etter sak nr. 1, og at det deretter foretas votering over disse sakene, før sak nr. 2 tas opp til behandling. – Det er ikke fremkommet noen innvendinger mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:06:02]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2019 (Innst. 1 S (2018–2019))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. Stortinget går da til votering.

Votering

Votering i sak nr. 1

Presidentskapet hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Budsjettkapitlene i forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for terminen 1. januar–31. desember 2019 (Prop. 1 S (2018–2019)) fordeles til stortingskomiteene slik:

ARBEIDS- OG SOSIALKOMITEEN

Rammeområde 7 (Arbeid og sosial)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
600	Arbeids- og sosialdepartementet		
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
604	Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
605	Arbeids- og velferdsetaten	3605	Arbeids- og velferdsetaten
606	Trygderetten		
611	Pensjoner av statskassen		
612	Tilskudd til Statens pensjonskasse		
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse
615	Yrkesskadeforsikring	3615	Yrkesskadeforsikring
616	Gruppelivsforsikring	3616	Gruppelivsforsikring
621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
634	Arbeidsmarkedstiltak	3634	Arbeidsmarkedstiltak
635	Ventelønn	3635	Ventelønn mv.
640	Arbeidstilsynet	3640	Arbeidstilsynet
642	Petroleumstilsynet	3642	Petroleumstilsynet
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt		
646	Pionerdykkere i Nordsjøen		
648	Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.		
649	Treparts bransjeprogrammer		

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
660	Krigspensjon		
664	Pensjonstrygden for sjømenn		
666	Avtalefestet pensjon (AFP)		
667	Supplerende stønad til personer over 67 år		
872	Nedsatt funksjonsevne		
2470	Statens pensjonskasse	5470	Statens pensjonskasse
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
2541	Dagpenger		
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	5607	Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse
2620	Stønad til enslig mor eller far		
2650	Sykepenger		
2651	Arbeidsavklaringspenger		
2655	Uførhet		
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
2670	Alderdom		
2680	Etterlatte		
2686	Stønad ved gravferd	5701	Diverse inntekter
		5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs
		5705	Refusjon av dagpenger

Øvrige romertall

Arbeids- og sosialdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
- III Omdisponeringsfullmakter
- IV Fullmakt til overskridelse
- V Tilsagnsfullmakter
- VI Fullmakt til å starte opp Prosjekt 3 i IKT-moderniseringsprogrammet i Arbeids- og velferdsetaten
- VII Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner
- VIII Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån
- IX Fullmakt til nettobudsjettering

Folketrygden

- II Andre fullmakter

ENERGI- OG MILJØKOMITEEN
Rammeområde 12
(Olje og energi)
 I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1800	Olje- og energidepartementet	4800	Olje- og energidepartementet
1810	Oljedirektoratet	4810	Oljedirektoratet
1815	Petoro AS		
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	4820	Norges vassdrags- og energidirektorat
1830	Forskning og næringsutvikling		
1840	CO ₂ -håndtering		
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten
2490	NVE Anlegg	5490	NVE Anlegg

Øvrige romertall

Olje- og energidepartementet

- II Merinntektsfullmakter
- III Fullmakt til å overskride
- IV Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning
Nr. 1
- V Tilsagnsfullmakter
- VI Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
- VII Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser
- VIII Utbyggingsrelaterte forpliktelser
- IX Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet
- X Overføring av eiendomsrett mot bruksrett
- XI Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser
- XII Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser
- XIII Overdragelse av andeler i rørledninger mv.
- XIV Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Rammeområde 13
(Miljø)
 I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1400	Klima- og miljødepartementet	4400	Klima- og miljødepartementet
1410	Kunnskap om klima og miljø		
1411	Artsdatabanken	4411	Artsdatabanken
1412	Meteorologiformål		
1420	Miljødirektoratet	4420	Miljødirektoratet
1422	Miljøvennlig skipsfart		
1423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
1425	Fisketiltak		
1428	Reduserte klimagassutslipp, energiomlegging, energi- og climateknologi		

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1471	Norsk Polarinstitutt	4471	Norsk Polarinstitutt
1472	Svalbards miljøvernfond		
1474	Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
1481	Klimakvoter	4481	Salg av klimakvoter
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak		

Øvrige romertall

Klima- og miljødepartementet

II	Merinntektsfullmakter Alle kapitler med unntak av kap. 1429/4429
III	Fullmakt til overskridelser
IV	Kjøp av klimakvoter
V	Bestillingsfullmakter
VI	Tilsagnsfullmakter Alle kapitler med unntak av kap. 1429
VII	Fullmakt til å inngå forpliktelser
VIII	Utbetaling av tilskudd
IX	Utbetaling til Verdensbankens karbonfond
X	Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid
XI	Utbetaling av renter på tilskudd
XII	Omgjøring av betingede lån til tilskudd

FAMILIE- OG KULTURKOMITEEN

Rammeområde 2 (Familie og forbruker)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
800	Barne- og likestillingsdepartementet		
840	Tiltak mot vold og overgrep		
841	Samliv og konfliktløsning		
842	Familievern	3842	Familievern
843	Adopsjonsstøtte		
844	Kontantstøtte		
845	Barnetrygd		
846	Familie- og oppveksttiltak		
847	EUs ungdomsprogram	3847	EUs ungdomsprogram
848	Barneombudet		
853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
855	Statlig forvaltning av barnevernet	3855	Statlig forvaltning av barnevernet
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere	3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
860	Forbrukerrådet		
862	Stiftelsen Miljømerking i Norge		

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
865	Forbrukerpolitiske tiltak		
867	Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukerklageutvalget		
868	Forbrukertilsynet		
870	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
871	Likestilling og ikke-diskriminering		
873	Likestillings- og diskrimineringsombudet		
2530	Foreldrepenger		

Øvrige romertall

Barne- og likestillingsdepartementet

II	Merinntektsfullmakter
III	Satser for barnetrygd
IV	Satser for kontantstøtte
V	Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Rammeområde 3

(Kultur mv.)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
300	Kulturdepartementet	3300	Kulturdepartementet
315	Frivillighetsformål		
320	Norsk kulturråd	3320	Norsk kulturråd
321	Kunstnerformål		
322	Bygg og offentlige rom	3322	Bygg og offentlige rom
323	Musikk og scenekunst	3323	Musikk og scenekunst
325	Allmenne kulturformål	3325	Allmenne kulturformål
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål
328	Museum og visuell kunst		
329	Arkivformål	3329	Arkivformål
334	Filmformål m.m.	3334	Filmformål m.m.
335	Medieformål	3335	Medieformål
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
339	Pengespill, lotterier og stiftelser	3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser
340	Den norske kirke		
341	Tilskudd til trossamfunn m.m.		
342	Kirkebygg og gravplasser	3342	Kirkebygg og gravplasser
1429	Riksantikvaren	4429	Riksantikvaren
1432	Norsk kulturminnefond		

Øvrige romertall

Kulturdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
- III Tilsagnsfullmakter
- IV Dekning av forsikringstilfelle
- V Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
- VI Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.
- VII Fullmakt til å benytte åremål

Klima- og miljødepartementet

- II Merinntektsfullmakter
Kap. 1429/4429
- VI Tilsagnsfullmakter
Kap. 1429

FINANSKOMITEEN
Rammeområde 19
(Tilfeldige utgifter og inntekter)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
2309	Tilfeldige utgifter	5309	Tilfeldige inntekter

Rammeområde 20
(Stortinget, finansadministrasjon mv.)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
41	Stortinget	3041	Stortinget
1600	Finansdepartementet	4600	Finansdepartementet
1602	Finanstilsynet	4602	Finanstilsynet
1605	Direktoratet for økonomistyring	4605	Direktoratet for økonomistyring
1610	Tolletaten	4610	Tolletaten
1618	Skatteetaten	4618	Skatteetaten
1620	Statistisk sentralbyrå	4620	Statistisk sentralbyrå
1632	Kompensasjon for merverdiavgift		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift		
1650	Statsgjeld, renter mv.		
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		
		5341	Avdrag på utestående fordringer
		5351	Overføring fra Norges Bank
		5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift
		5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift
		5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer

Øvrige romertall

Finansdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Alle kapitler unntatt kap. 21/3021. Nr. 2.
- IV Bestillingsfullmakter
- V Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter
- VI Garantifullmakter
- VII Fullmakt til fortsatt bobehandling
- VIII Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap
- IX Nettoposteringsfullmakter

Folketrygden

- II Statstilskudd til finansiering av folketrygden

Rammeområde 21 (Skatter, avgifter og toll)

I

Utgifter	Inntekter
Kap.	Kap.
	5501 Skatter på formue og inntekt
	5502 Finansskatt
	5507 Skatt og avgift på utvinning av petroleum
	5508 Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen
	5509 Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen
	5511 Tollinntekter
	5521 Merverdiavgift
	5526 Avgift på alkohol
	5531 Avgift på tobakkvarer mv.
	5536 Avgift på motorvogner mv.
	5538 Veibruksavgift på drivstoff
	5541 Avgift på elektrisk kraft
	5542 Avgift på mineralolje mv.
	5543 Miljøavgift på mineralske produkter mv.
	5547 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier
	5548 Miljøavgift på visse klimagasser
	5549 Avgift på utslipp av NO _x
	5550 Miljøavgift på plantevernmidler
	5551 Avgifter knyttet til mineralvirksomhet
	5555 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.
	5556 Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.
	5557 Avgift på sukker mv.
	5559 Avgift på drikkevareemballasje
	5561 Flypassasjeravgift
	5562 Totalisatoravgift
	5565 Dokumentavgift
	5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet
	5571 Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>	
Kap.	Kap.	
	5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgs-departementet
	5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeri-departementet
	5576	Sektoravgifter under Landbruks- og mat-departementet
	5577	Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet
	5578	Sektoravgifter under Klima- og miljø-departementet
	5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet
	5582	Sektoravgifter under Olje- og energi-departementet
	5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser
	5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser
	5700	Folketrygdens inntekter

**Rammeområde 22
(Utbytte mv.)**

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>	
Kap.	Kap.	
	5611	Aksjer i NSB AS
	5616	Kommunalbanken AS
	5622	Aksjer i Avinor AS
	5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge
	5631	Aksjer i AS Vinmonopolet
	5652	Statskog SF – renter og utbytte
	5656	Aksjer under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning
	5680	Statnett SF
	5685	Aksjer i Equinor ASA
	5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank
	5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank
	5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.

HELSE- OG OMSORGSKOMITEEN
Rammeområde 15
(Helse)
 I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
700	Helse- og omsorgsdepartementet		
701	E-helse, helseregistre mv.	3701	E-helse, helseregistre mv.
702	Beredskap		
703	Internasjonalt samarbeid	3703	Internasjonalt samarbeid
704	Helsearkivet		
709	Pasient- og brukerombud		
710	Vaksiner mv.	3710	Vaksiner mv.
712	Bioteknologirådet		
714	Folkehelse	3714	Folkehelse
717	Legemiddeltiltak		
732	Regionale helseforetak	3732	Regionale helseforetak
733	Habilitering og rehabilitering		
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak		
737	Historiske pensjonskostnader		
740	Helsedirektoratet	3740	Helsedirektoratet
741	Norsk pasientskadeerstatning	3741	Norsk pasientskadeerstatning
742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten	3742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten
744	Direktoratet for e-helse		
745	Folkehelseinstituttet	3745	Folkehelseinstituttet
746	Statens legemiddelverk	3746	Statens legemiddelverk
747	Statens strålevern	3747	Statens strålevern
748	Statens helsetilsyn	3748	Statens helsetilsyn
749	Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten		
761	Omsorgstjeneste		
762	Primærhelsetjeneste		
765	Psykisk helse og rusarbeid		
769	Utredningsvirksomhet mv.		
770	Tannhelsetjenester		
780	Forskning		
781	Forsøk og utvikling mv.		
783	Personell		
2711	Spesialisthelsetjeneste mv.		
2751	Legemidler mv.		
2752	Refusjon av egenbetaling		
2755	Helsetjenester i kommunene mv.		
2756	Andre helsetjenester		
2790	Andre helsetiltak		

Øvrige romertall

Helse- og omsorgsdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
- III Bestillingsfullmakt
- IV Tilsagnsfullmakter
- V Diverse fullmakter

JUSTISKOMITEEN

Rammeområde 5

(Justis)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
45	Norges nasjonale institusjon for menneske-rettigheter		
61	Høyesterett		
400	Justis- og beredskapsdepartementet	3400	Justis- og beredskapsdepartementet
410	Domstolene	3410	Domstolene
414	Forliksråd og andre domsutgifter		
430	Kriminalomsorgen	3430	Kriminalomsorgen
432	Kriminalomsorgens høgskole og utdannings-senter	3432	Kriminalomsorgens høgskole og utdannings-senter
440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	3440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten
442	Politihøgskolen	3442	Politihøgskolen
444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	3444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST)
445	Den høyere påtalemyndighet	3445	Den høyere påtalemyndighet
446	Den militære påtalemyndighet		
448	Grensekommisæreren		
451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og bered-skap	3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og bered-skap
452	Sentral krisehåndtering		
453	Sivil klareringsmyndighet		
454	Redningshelikoptertjenesten	3454	Redningshelikoptertjenesten
455	Redningstjenesten		
456	Nød- og beredskapskommunikasjon	3456	Nød- og beredskapskommunikasjon
460	Spesialenheten for politisaker		
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
467	Norsk Lovtidend		
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
469	Vergemålsordningen	3469	Vergemålsordningen
470	Fri rettshjelp	3470	Fri rettshjelp
471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rett-ferdsvederlagsordning		
473	Statens sivilrettsforvaltning	3473	Statens sivilrettsforvaltning
474	Konfliktråd	3474	Konfliktråd
475	Bobehandling		

Øvrige romertall*Justis- og beredskapsdepartementet*

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Alle kapitler med unntak av kap. 490/3490 og kap. 491/3491. Nr. 2.
III	Bestillingsfullmakter
IV	Tilsagnsfullmakter Nr. 2
V	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i byggeprosjekt
VI	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter
VII	Videreføring av bobehandling
VIII	Nettobudsjetteringsfullmakter
IX	Stortingets rettferdsvederlagsordning
X	Avhending av sivilforsvarsanlegg
XII	Fullmakt til overskridelse

KOMMUNAL- OG FORVALTNINGSKOMITEEN**Rammeområde 1
(Statsforvaltning mv.)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
20	Statsministerens kontor		
21	Statsrådet	3021	Statsrådet
24	Regjeringsadvokaten	3024	Regjeringsadvokaten
502	Tariffavtalte avsetninger		
510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	3510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
525	Fylkesmannsembetene	3525	Fylkesmannsembetene
530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
531	Eiendommer til kongelige formål		
532	Utvikling av Fornebuområdet		
533	Eiendommer utenfor husleieordningen	3533	Eiendommer utenfor husleieordningen
540	Direktoratet for forvaltning og IKT	3540	Direktoratet for forvaltning og IKT
545	Datatilsynet		
546	Personvernemnda		
577	Tilskudd til de politiske partier		
2445	Statsbygg	5445	Statsbygg
		5446	Salg av eiendom, Fornebu

Øvrige romertall*Kommunal- og moderniseringsdepartementet*

II	Merinntektsfullmakter Kap. 510/3510, 525/3525, 533/3533 og 540/3540
VII	Fullmakt til nettobudsjettering
VIII	Tilsagnsfullmakter Kap. 540

XI	Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer
XII	Fullmakter til overskridelse
XIII	Omdisponeringsfullmakter
XIV	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter
XV	Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter
XVI	Diverse fullmakter
<i>Finansdepartementet</i>	
II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Kap. 21/3021
III	Fullmakter til overskridelse

**Rammeområde 6
(Innvandring, regional utvikling og bolig)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
290	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	3291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere
292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	3292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere
490	Utlendingsdirektoratet	3490	Utlendingsdirektoratet
491	Utlendingsnemnda		
500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
550	Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene		
553	Omstillingsdyktige regioner		
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling		
560	Samiske formål		
563	Internasjonalt reindriftssenter	3563	Internasjonalt reindriftssenter
567	Nasjonale minoriteter		
581	Bolig- og bomiljøtiltak		
585	Husleietvistutvalget	3585	Husleietvistutvalget
587	Direktoratet for byggkvalitet	3587	Direktoratet for byggkvalitet
590	Planlegging og byutvikling		
595	Statens kartverk	3595	Statens kartverk
		5312	Husbanken
2412	Husbanken		
		5615	Husbanken

Øvrige romertall

Kunnskapsdepartementet

II Merinntektsfullmakter
Kap. 290/3290

Justis- og beredskapsdepartementet

II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Kapitlene 490/3490 og 491/3491.

IV Tilsagnsfullmakter
Nr. 1

XI	Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse
XIII	Forslag til endring av anmodningsvedtak nr. 68 vedtakspunkt 18, 3. desember 2015
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>	
II	Merinntektsfullmakter Kap. 500/3500, 554/3554, 563/3563, 585/3585, 587/3587, 595/3595 og 2412/5312
IV	Utsatt utgifts- og inntektsføring
V	Samfinansiering
VI	Bestillingsfullmakt
VIII	Tilsagnsfullmakter Kapitlene 567, 581 og 590
X	Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Rammeområde 18
(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
571	Rammetilskudd til kommuner		
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner		
573	Kommunereform		
575	Ressurskrevende tjenester		
578	Valgdirektoratet		
579	Valgutgifter		

KONTROLL- OG KONSTITUSJONSKOMITEEN

Rammeområde 14
(Kontroll og konstitusjon)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen		
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
51	Riksrevisjonen	3051	Riksrevisjonen

NÆRINGSKOMITEEN

Rammeområde 9
(Næring)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
900	Nærings- og fiskeridepartementet	3900	Nærings- og fiskeridepartementet
902	Justervesenet	3902	Justervesenet
903	Norsk akkreditering	3903	Norsk akkreditering
904	Brønnøysundregistrene	3904	Brønnøysundregistrene
905	Norges geologiske undersøkelse	3905	Norges geologiske undersøkelse
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Berg- mesteren for Svalbard	3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Berg- mesteren for Svalbard

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
907	Norsk nukleær dekommisjonering		
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
910	Sjøfartsdirektoratet	3910	Sjøfartsdirektoratet
911	Konkurransetilsynet	3911	Konkurransetilsynet
912	Klagenemndssekretariatet	3912	Klagenemndssekretariatet
915	Regelrådet		
922	Romvirksomhet		
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
929	Institutt for energiteknikk		
930	Design og arkitektur Norge		
935	Patentstyret	3935	Patentstyret
936	Klagenemnda for industrielle rettigheter	3936	Klagenemnda for industrielle rettigheter
940	Internasjonaliseringstiltak		
950	Forvaltning av statlig eierskap	3950	Forvaltning av statlig eierskap
		3961	Selskaper under Nærings- og fiskeri-departementets forvaltning
1473	Kings Bay AS		
		5325	Innovasjon Norge
		5326	Siva SF
		5329	Eksportkredittordningen
2421	Innovasjon Norge		
2426	Siva SF		
2429	Eksportkredittordningen		
2460	Garantiinstituttet for eksportkreditt	5460	Garantiinstituttet for eksportkreditt
		5612	Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS
		5613	Renter fra Siva SF
		5629	Renter fra eksportkredittordningen

Øvrige romertall

Nærings- og fiskeridepartementet

- II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Kapitlene 900/3900, 902/3902, 903/3903, 904/3904, 905/3905, 910/3910 og 912/3912
- IV Fullmakt til å overskride
Nr. 1, 2 og 4
- V Tilsagnsfullmakter
- VI Bestillingsfullmakter
- VII Garantifullmakter
- VIII Garantifullmakt og fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning
- IX Dekning av forsikringstilfeller
- X Utlånsfullmakter
- XI Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak
- XII Fullmakt til å bortfeste
- XIII Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner
- XIV Endring i statlige eierposter
- XV Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsomkostninger
- XVI Bruk av holdingsselskap

**Rammeområde 10
(Fiskeri)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
917	Fiskeridirektoratet	3917	Fiskeridirektoratet
919	Diverse fiskeriformål		

Øvrige romertall

Nærings- og fiskeridepartementet

- II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Kap. 917/3917. Nr. 2: Kap. 917/919/5574. Nr. 3.

**Rammeområde 11
(Landbruk)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1100	Landbruks- og matdepartementet	4100	Landbruks- og matdepartementet
1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på mat-området		
1115	Mattilsynet	4115	Mattilsynet
1136	Kunnskapsutvikling m.m.	4136	Kunnskapsutvikling m.m.
1138	Støtte til organisasjoner m.m.		
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		
1140	Høstbare viltressurser	4140	Høstbare viltressurser
1142	Landbruksdirektoratet	4142	Landbruksdirektoratet
1148	Naturskade – erstatninger		
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
1161	Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn		

Øvrige romertall

Landbruks- og matdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Alle kapitler med unntak av kap. 1137. Nr. 2
- III Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein
- IV Tilsagnsfullmakter
Alle kapitler med unntak av kap. 1137
- V Salg av fast eiendom
- VI Salg av aksjer

TRANSPORT- OG KOMMUNIKASJONSKOMITEEN
Rammeområde 17
(Transport og kommunikasjon)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
541	IT-politikk		
542	Internasjonalt IT-samarbeid		
1300	Samferdselsdepartementet	4300	Samferdselsdepartementet
1301	Forskning og utvikling mv.		
1310	Flytransport		
1311	Tilskudd til regionale flyplasser		
		4312	Avinor AS
1313	Luftfartstilsynet	4313	Luftfartstilsynet
1314	Statens havarikommisjon for transport		
1320	Statens vegvesen	4320	Statens vegvesen
1321	Nye Veier AS		
		4322	Svinesundsforbindelsen AS
1323	Vegtilsynet		
1330	Særskilte transporttiltak	4330	Særskilte transporttiltak
		4331	Infrastrukturfond
1352	Jernbanedirektoratet	4352	Jernbanedirektoratet
1353	NSB AS		
1354	Statens jernbanetilsyn	4354	Statens jernbanetilsyn
1357	Mantena AS		
1360	Kystverket	4360	Kystverket
1362	Senter for oljevern og marint miljø		
1370	Posttjenester		
1380	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	4380	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
		5619	Renter av lån til Avinor AS
		5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS

Øvrige romertall

Samferdselsdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Alle kapitler unntatt kap. 1361/4361. Nr. 2
- III Fullmakt til overskridelse
- IV Tilsagnsfullmakter
- V Fullmakter til forskuttering
- VI Fullmakter til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter
- VII Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for drifts- og vedlikeholdsarbeider
- VIII Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for riksvegferjedriften
- IX Fullmakt til å pådra statens forpliktelser for Nye Veier AS
- X Salg og bortfeste av fast eiendom
- XI Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell
- XII Opprettelse av post uten bevilgning
- XIII Overføringer til og fra reguleringsfond

UTDANNINGS- OG FORSKNINGSKOMITEEN

**Rammeområde 16
(Utdanning og forskning)**

I

<i>Utgifter</i>			<i>Inntekter</i>
Kap.			Kap.
200	Kunnskapsdepartementet		
201	Analyse og kunnskapsgrunnlag		
220	Utdanningsdirektoratet	3220	Utdanningsdirektoratet
221	Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
222	Statlige videregående skoler og fjernundervisningstjenester	3222	Statlige videregående skoler og fjernundervisningstjenester
225	Tiltak i grunnsopplæringen	3225	Tiltak i grunnsopplæringen
226	Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen		
227	Tilskudd til særskilte skoler		
228	Tilskudd til frittstående skoler mv.		
229	Norges grønne fagskole – Veia	3229	Norges grønne fagskole – Veia
230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem	3230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem
231	Barnehager		
240	Fagskoler		
241	Felles tiltak for fagskolesektoren		
252	EUs utdannings- og ungdomsprogram		
253	Folkehøgskoler		
254	Tilskudd til voksenopplæring		
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre		
256	Kompetanse Norge	3256	Kompetanse Norge
257	Kompetansepluss		
258	Tiltak for livslang læring		
260	Universiteter og høyskoler		
270	Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
280	Felles enheter	3280	Felles enheter
281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler	3281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler
284	De nasjonale forskningsetiske komiteene		
285	Norges forskningsråd		
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak		
288	Internasjonale samarbeidstiltak	3288	Internasjonale samarbeidstiltak
920	Norges forskningsråd		
923	Havforskningsinstituttet	3923	Havforskningsinstituttet
926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy	3926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy
928	Annen marin forskning og utvikling		
1137	Forskning og innovasjon		
		5310	Statens lånekasse for utdanning
2410	Statens lånekasse for utdanning		
		5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning

Øvrige romertall*Kunnskapsdepartementet*

II Merinntektsfullmakter
Alle kapitler unntatt kap. 290/3290

III Tilsagnsfullmakter

IV Diverse fullmakter

Nærings- og fiskeridepartementet

II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Kap. 923/3923 og 926/3926. Nr. 2: Kap. 923/5574

Landbruks- og matdepartementet

II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Kap. 1137/5576

IV Tilsagnsfullmakter

Kap. 1137

UTENRIKS- OG FORSVARSKOMITEEN**Rammeområde 4****(Utenriks)****I**

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
100	Utenriksdepartementet	3100	Utenriksdepartementet
103	Regjeringens representasjon		
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
115	Norgesfremme		
116	Internasjonale organisasjoner		
117	EØS-finansieringsordningene		
118	Utenrikspolitiske satsinger		
140	Utenriksdepartementet		
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
144	Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)		
150	Humanitær bistand		
151	Fred, sikkerhet og globalt samarbeid		
152	Menneskerettigheter		
159	Regionbevilgninger		
160	Helse		
161	Utdanning, forskning og faglig samarbeid		
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi		
163	Klima, miljø og hav		
164	Likestilling		
170	Sivilt samfunn		
171	FNs utviklingsarbeid		
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette		
179	Flyktningtiltak i Norge		
480	Svalbardbudsjettet		
1361	Samfunnet Jan Mayen	4361	Samfunnet Jan Mayen

Øvrige romertall*Utenriksdepartementet*

- II Merinntektsfullmakter
- IV Valutatap (disagio) / Valutagevinst (agio)
- V Bruk av opptjente rentemidler
- VI Tilsagnsfullmakter
- VII Dekning av forsikringstilfelle
- VIII Toårige budsjettvedtak
- IX Ettergivelse av fordringer
- X Utbetaling av tilskudd
- XI Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev
- XII Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale banker og fond

Alle unntatt nr. 3

Samferdselsdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
- Nr. 1: Kap. 1361/4361

**Rammeområde 8
(Forsvar)**

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
42 Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	
1700 Forsvarsdepartementet	4700 Forsvarsdepartementet
1710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg
1716 Forsvarets forskningsinstitutt	
1720 Felleskapasiteter i Forsvaret	4720 Felleskapasiteter i Forsvaret
1723 Nasjonal sikkerhetsmyndighet	4723 Nasjonal sikkerhetsmyndighet
1731 Hæren	4731 Hæren
1732 Sjøforsvaret	4732 Sjøforsvaret
1733 Luftforsvaret	4733 Luftforsvaret
1734 Heimevernet	4734 Heimevernet
1735 Etterretningstjenesten	
1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedli- kehold	4760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedli- kehold
1761 Nye kampfly med baseløsning	
1790 Kystvakten	4790 Kystvakten
1791 Redningshelikoptertjenesten	4791 Redningshelikoptertjenesten
1792 Norske styrker i utlandet	4792 Norske styrker i utlandet
	4799 Militære bøter

Øvrige romertall*Forsvarsdepartementet*

- II Merinntektsfullmakter
- III Bestillingsfullmakter
- IV Tilsagnsfullmakt
- V Nettobudsjettering av salgsomkostninger

- VI Personell
- VII Investeringsfullmakter
- VIII Fullmakter vedrørende fast eiendom
- IX Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger
- X Andre fullmakter

B.

Kap. 2800/5800 Statens pensjonsfond utland, kap. 5999 Statslånemidler, statsbudsjettets 90–99-poster, forslag til vedtak II under Statslån o.a., III og XII nr. 3 under Utenriksdepartementet, III og IX under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, III og IV nr. 3 og nr. 5 under Nærings- og fiskeridepartementet og IV nr. 2 under Olje- og energidepartementet behandles av finanskomiteen utenfor rammeområdene.

C.

Prop. 1 LS (2018–2019) Skatter, avgifter og toll 2019 behandles av finanskomiteen, jf. rammeområde 21, med unntak av forslag til vedtak om inntekter ved tilde- ling av tillatelser (kap. 5309 post 29), som behandles un- der rammeområde 19.

D.

Utenriks- og forsvarskomiteen avgir innstilling om svalbardbudsjettet.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 3 [10:06:44]

Referat

1. (31) Den Norske Nobelkomité meddeler at Nobels fredspris for 2018 er tildelt Denis Mukwege og Nadia Murad
2. (32) Arbeids- og sosialkomiteen melder å ha valgt Erlend Wiborg til leder, Hadia Tajik til første nestle- der og Heidi Nordby Lunde til andre nestleder
3. (33) Energi- og miljøkomiteen melder å ha valgt Ketil Kjenseth til leder, Espen Barth Eide til første nestleder og Tina Bru til andre nestleder
4. (34) Familie- og kulturkomiteen melder å ha valgt Kristin Ørmen Johnsen til leder, Anette Tretteberg- stuen til første nestleder og Geir Jørgen Bekkevold til andre nestleder
5. (35) Finanskomiteen melder å ha valgt Henrik Asheim til leder, Rigmor Aasrud til første nestleder og Helge André Njåstad til andre nestleder

6. (36) Helse- og omsorgskomiteen melder å ha valgt Olaug V. Bollestad til leder, Kjersti Toppe til første nestleder og Sveinung Stensland til andre nestleder
7. (37) Justiskomiteen melder å ha valgt Lene Vågsliid til leder, Jenny Klinge til første nestleder og Peter Frølich til andre nestleder
8. (38) Kommunal- og forvaltningskomiteen melder å ha valgt Karin Andersen til leder, Kari Kjønnaas Kjos til første nestleder og Eirik Sivertsen til andre nestle- der
9. (39) Kontroll- og konstitusjonskomiteen melder å ha valgt Dag Terje Andersen til leder, Svein Harberg til første nestleder og Nils T. Bjørke til andre nestle- der
10. (40) Næringskomiteen melder å ha valgt Geir Polle- stad til leder, Torgeir Knag Fylkesnes til første nest- leder og Terje Aasland til andre nestleder
11. (41) Transport- og kommunikasjonskomiteen mel- der å ha valgt Helge Orten til leder, Morten Storda- len til første nestleder og Jon Gunnes til andre nest- leder
12. (42) Utdannings- og forskningskomiteen melder å ha valgt Roy Steffensen til leder, Kent Gudmundsen til første nestleder og Martin Henriksen til andre nestleder
13. (43) Utenriks- og forsvarskomiteen melder å ha valgt Anniken Huitfeldt til leder, Michael Tetzsch- ner til første nestleder og Christian Tybring-Gjedde til andre nestleder
Enst.: Nr. 1–13 vedlegges protokollen.
14. (44) Regulering av pensjoner i 2018 og pensjonisters inntektsforhold (Meld. St. 5 (2018–2019))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
15. (45) Endringer i statsbudsjettet 2018 under Justis- og beredskapsdepartementet (beredskap og hånd- tering av skogbranner) (Prop. 2 S (2018–2019))
Enst.: Sendes justiskomiteen.

Sak nr. 2 [10:07:11]

Interpellasjon fra representanten Kari Henriksen til kommunal- og moderniseringsministeren:

«Hvordan staten arkiverer dokumentasjonen av sin virksomhet, har stor betydning for et sivilisert demokrati. Rettssikkerhet, åpenhet og tillit er viktige verdier arkive- ring handler om. God arkivpraksis er en forutsetning for at hver og en, enten som enkeltindivider eller via media,

kan forsikre seg om at staten selv følger de lover og regler som gjelder, at aktiviteten til statsapparatet kan ettergå, og at likebehandling skjer. Det bidrar til å sikre forutsigbarhet, at like tilfeller behandles likt, at innbyggerne kan ha forventninger til hva som er deres rettigheter og plikter, og at disse er kjent for alle, og er vesentlig for at grupper med særlige behov får det de har rett på. Det er også en viktig del av historien om Norge. Forvaltningen av arkivpraksis er kritisert av Riksrevisjonen, som har foreslått flere tiltak for å forbedre praksis.

Hva kan gjøres for å sikre mer åpenhet, bedre rutiner og større likhet i arkivpraksisen?»

Kari Henriksen (A) [10:08:45]: Bakgrunnen for Riksrevisjonens undersøkelse var – og jeg siterer:

«Offentlighet om forvaltningens arbeid er viktig i et demokrati. Grunnloven § 100 fastsetter rett til innsyn i statens dokumenter og pålegger myndighetene å «legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale». Forvaltningen skal gi alle mulighet til å kontrollere saksbehandlingen og delta i demokratiske prosesser. Dette forutsetter at dokumenter arkiveres og journalføres. God arkivering og forvaltning av informasjon bidrar også til effektiv drift.»

Dette sa Riksrevisjonen. Og hva fant Riksrevisjonen? For det første at arkiveringen i flere departementer og statlige virksomheter var mangelfull. Så var det kritikk mot måten krav om innsyn ble behandlet på – her var det forbedringspotensial, sa riksrevisoren. Det tredje punktet handlet om mangelfull arkivering og feil journalføring i viktige enkeltsaker, og det fjerde punktet handlet om at forhåndsuttak av dokumenter brukes oftere enn forutsatt, også uten rettslig holdbart grunnlag. Det siste punktet var at de vurderinger som gjøres for å avgjøre merinnsyn, ofte svikter, og at kravet om løpende journalføring ikke er oppfylt. Dette er alvorlige funn.

Arkivverket utfører tilsyn med arkivene. I 2017 ble det avdekket 200 lovbrudd. Kjetil Reithaug, fagdirektør i seksjon for Dokumentasjonsforvaltning i Arkivverket, sa i april i år:

«Vi snakker om en informasjons- og rettighetsbombe som venter på å bli detonert.»

Komiteen som jeg sitter i, har ansvar for barnevernet. Arkivene spiller en avgjørende rolle for mange barns og familiers liv. Manglende dokumentasjon eller arkivering kan få konsekvenser. Det kan dreie seg om at barna får feil tiltak, at saker blir liggende fordi det ikke er dokumentert godt nok hvor viktig saken er, og det kan dreie seg om klager som ikke får gjennomslag fordi det ikke er dokumentert godt nok hva som er gjort av tiltak, og på hvilket grunnlag tiltakene ble satt i verk.

God dokumentasjonspraksis handler altså om hverdagen vår, og spesielt om hverdagen til dem som trenger

fellesskapet mest. Det er når vi er mest sårbare at vi trenger tilliten en god forvaltningspraksis gir, enten det gjelder nasjonen, eller det gjelder enkeltmennesket. God arkiverings- og dokumentasjonspraksis handler om enkeltmenneskers møte med staten, det handler om fellesskapet vårt, og det handler om trygghet for demokrati. Dette er viktig for enkeltmennesker – for små og store i landet vårt.

Arkivering og dokumentasjon har en lang historie i Norge. Det sies at det var i Bergen det startet, så langt tilbake som på midten av 1700-tallet, da kongen i København mistenkte at skattene ikke ble inndrevet korrekt. Han ville ha dokumentert at det han sa, ble praksis.

Siden da har arkiveringen forandret seg, og vi har fått bestemmelser om åpenhet og innsyn i Grunnloven og offentlighetsloven. Disse, og andre lover, skal sikre det levende demokratiet. Folket skal kunne følge med i hva makta gjør. Gjennom innsyn og god arkivering og dokumentasjon skal rettsstatens prinsipper oppfylles.

Når det gjelder rettsikkerhet: Folk skal være sikre på at det er likhet for loven, at konsekvenser er forutsigbare, og at vi har regler som sikrer personvern og den enkelte når offentligheten møter forvaltningen.

SINTEF gjennomgikk Navs og Trygderettens klagesaker i 2016 og skrev at mangelen på dokumentasjon førte til feil vedtak i saker.

Utviklingssenter for sykehjem, i Troms, skrev i en rapport fra 2016 at det er «store behov for forbedringer på flere områder knyttet til dokumentasjon av helsehjelp i elektronisk pasientjournal». Rapporten pekte også på at teknisk infrastruktur ikke understøttet praksisbehovet.

I flere pasientombudsrapporter er også manglende dokumentasjon nevnt. Så god arkivpraksis og dokumentasjon handler om hverdagslivet til mange.

Når det gjelder demokrati: Folket må kunne kontrollere makta. Folk skal ha tillit til at de som styrer, gjør det de har sagt de skal gjøre, og at forvaltningen er åpen, slik at man fritt kan diskutere måten regjeringa utfører sin makt på. Det er også et demokratispørsmål om hvorvidt staten i tilstrekkelig grad legger til rette for innsyn og åpenhet.

Arkivering og dokumentasjon er også viktig i et historisk perspektiv. Vi kjenner i dag til overgrep gjort på barnehjem, ved oppdrageranstalter, ved sinnssykehus, i fengsler og ved andre totalitære institusjoner. De er blitt kjent fordi det ble dokumentert hva som skjedde. Ofte ble de kjent i ettertid, og en kan stille seg spørsmålet: Hva vil ettertida avdekke av nåtidas glemte og gjemte overgrep?

Derfor er ikke arkivering og dokumentasjon bare noe som skal dokumentere hva som har skjedd, men det skal leve i tida og med tida.

Norsk Arkivråd er opptatt av det de kaller for arkivdanning, fra en sak eller et forhold oppstår, som skal arkiveres. De peker, som andre jeg også har nevnt tidligere, på at det er et misforhold mellom kravet til dokumentasjon i vår digitale tidsalder og de digitale programmene som brukes. Riksrevisjonen peker også på at arkivsystemene er lite brukervennlige, og at det er en av årsakene til mangelfull arkivering. De viser også til arkivlovutvalget, som skal levere sin rapport den 1. mars 2019. De peker på behovet for å flytte ansvar for vurderinger fra den enkelte til systemer og strukturer, og de mener det bør vurderes å innføre straffereaksjoner for mislighold av arkivlov og offentligheten. Og når jeg sier «de» i de to siste setningene, gjelder det altså Arkivrådet.

Pressen er hvermannsens forlengede arm og forvalter den grunnlovfestede retten i Grunnloven § 100 til å følge forhandlinger i rettsmøter og folkevalgte organer. Pressens rolle som fri og uavhengig er avgjørende i et fritt og levende demokrati. I «Slik hindrer departementer innsyn» fra Pressens Offentlighetsutvalg kom det sterk kritikk, spesielt av Justis- og beredskapsdepartementet, for mangelfull åpenhet og dokumentasjonspraksis.

Presseforbundet har utarbeidet anbefalinger om åpenhet til kommunene. Som statsråden også kjenner til, er pressen svært kritisk til at kalenderoppføringer er foreslått unntatt fra innsyn. De etterlyser også en bedre og mindre lemfeldig klageordning.

Som det framgår av innlegget, er jeg bekymret for praksisen knyttet til arkivering, dokumentregistrering og åpenhet. Rapporter og tilsyn viser at det er et omfattende arbeid å gjøre.

Årsaken til at vi har denne situasjonen, kan knyttes til kunnskap og kompetanse, ledelseskultur og praksis, og som Riksrevisjonen beskriver som en av hovedårsakene, nemlig lite brukervennlige arkivsystemer. Den hurtige endringen fra materiell til digital kommunikasjon er også en medvirkende årsak til at vi er i den situasjonen vi er i.

I den offentlige debatten har det også framkommet synspunkter om at det burde vært Kommunal- og moderniseringsdepartementet som hadde det hele og fulle ansvaret for arkivloven, og ikke Kulturdepartementet, fordi det handler mer om statsforvaltning enn om kultur, mener bl.a. Arkivrådet.

Jeg håper at statsråden i dag kan gi oss noen tilbakemeldinger om hvorvidt statsråden er enig i at det å holde orden i arkivene og oppfylle Grunnlovens paragrafer også handler om den lille manns rettigheter overfor staten. Jeg vil gjerne høre statsrådets syn på forslaget om å flytte kulturlovsforvaltningen til Kommunal- og moderniseringsdepartementet istedenfor å ha det i Kulturdepartementet. Jeg vil også gjerne høre om statsråden vil

sørge for at vi får en mer helhetlig praksis og vil ta initiativ til at arkiveringskrav omtales i de forskjellige proposisjonene som legges fram for Stortinget, og også i de angjeldende forskrifter som regjeringa utarbeider.

Det er det jeg håper, i hovedtrekk, at denne debatten kan bidra til. Jeg vet at det pågår mye arbeid i departementet på dette området, og det har det jo gjort i lang tid, men jeg imøteser statsrådets svar.

Statsråd Monica Mæland [10:18:20]: La meg først få takke interpellanten for å fremme denne interpellasjonen, som er viktig, og som fortjener oppmerksomhet. Det handler om vår felles hukommelse, om gjenfinning av og effektiv tilgang til dokumentasjon, og det handler om demokratisk åpenhet.

Det er jo slik at Dokument 3:10 for 2016–2017, Riksrevisjonens undersøkelse av arkivering og åpenhet i statlig forvaltning, dokumenterer betydelige svakheter i deler av statlig forvaltning når det gjelder både arkivering, journalføring og praktisering av offentlighetslovens ulike bestemmelser. Det er en forvaltningspolitisk utfordring som krever bred tilnærming.

Jeg har lyst til å understreke at offentlighet om forvaltningens arbeid er en forutsetning for den høye tilliten vi har i det norske demokratiet. Grunnloven § 100 fastsetter rett til innsyn i statens dokumenter og pålegger myndighetene å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.

Offentlighetsloven skal sikre tillit og transparens i forvaltningen. OECD har pekt på at tillit er en driver for effektiv forvaltning og økonomisk utvikling, og det er et mål på hvordan offentlig sektor lykkes. Norsk offentlig forvaltning skårer også høyt i internasjonale sammenligninger av tillit. OECDs Gallup World Poll finner at nordmenns tillit til nasjonale myndigheter er blant de høyeste i OECD, og at nivået har vært tilnærmet uendret de siste ti årene.

Få land har lovfestet en så omfattende rett til innsyn i dokumenter som det Norge har, og med den forskriftsfestede elektroniske søkeløsningen ligger Norge også i første rekke når det gjelder å gjøre offentlige journaler tilgjengelig på internett for alle. Arkivering og journalføring av dokumenter er en grunnleggende forutsetning for innsyn i forvaltningens arbeid. Overgangen til elektronisk saksbehandling har imidlertid fundamentalt endret måten informasjon blir produsert, lagret og utvekslet på. Mye av virksomhetenes informasjonsmengde fanges derfor ikke opp av de tradisjonelle arkivløsningene.

Jeg har lyst til å understreke at jeg er opptatt av å følge opp anbefalingene til Riksrevisjonen. Arbeidet som nå enten er igangsatt eller planlagt igangsatt, vil svare på

de utfordringene som kom fram i Riksrevisjonens undersøkelse.

Det kreves flere ulike tiltak for å følge opp kritikken og for å bedre etterlevelsen av lover og forskrifter om journalføring, arkivering og åpenhet. Jeg har lyst til å understreke viktigheten av at det skal være en åpenhetskultur i forvaltningen. Det forutsetter at den politiske og administrative ledelsen har et bevisst og positivt forhold til offentlighetsprinsippet. Det er viktig å understreke at det er det enkelte forvaltningsorgan selv som har ansvaret for å etterleve lover og forskrifter om korrekt journalføring, arkivering og offentlighet. Dette er en forståelse av sektorprinsippet som jeg og de øvrige statsråder legger til grunn for det videre oppfølgingsarbeidet på området.

Det planlegges tiltak, bl.a. i form av relevant opplæring, som skal gjøre det lettere for de ansatte i forvaltningen å praktisere journalføring, åpenhet og arkivering. Noe er igangsatt, mens andre planer krever bedre samordning mellom flere departement.

Så er det Justis- og beredskapsdepartementet og Kulturdepartementet som er ansvarlig for henholdsvis offentleglova og arkivloven. Forslag til endringer i offentleglova har vært på høring, og svarfrist til Justis- og beredskapsdepartementet var i begynnelsen av september 2018.

Kulturdepartementet har nedsatt et utvalg for en helhetlig revisjon av arkivloven, med frist 1. mars 2019. Utvalget skal bl.a. vurdere hvilke dokumenter som skal arkiveres, og hvilke virksomheter som bør være omfattet av arkivplikten. Utvalget skal også vurdere om dagens regulering av journalføringsplikten er hensiktsmessig.

Riksrevisjonen anbefalte i sin undersøkelse av arkivering og åpenhet i statlig forvaltning at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samarbeid med Kulturdepartementet tar initiativ til at det blir utarbeidet veiledningsmateriale for å bedre arkivpraksisen i statlig forvaltning. Med bakgrunn i denne anbefalingen har Arkivverket fått i oppdrag fra Kulturdepartementet å utarbeide veiledningsmateriale om innholdet i journalføringsplikten og arkivplikten, slik disse er fastsatt i arkivloven og arkivforskriften.

Veiledningsmaterialet vil ha et innhold som skal kunne brukes til ulike typer veiledningsløsninger og opplæring i journalføringsplikten og arkivplikten. Arkivverket skal, i samarbeid med Direktoratet for forvaltning og ikt, Difi, sørge for at innholdet i veiledningsmaterialet kan brukes i et e-læringsprogram.

Arkivverket har også oppdatert sine veiledere. I tillegg har Arkivverket gjennomført en brukerorientert kartlegging i departementene for å identifisere hva som skal til for at det blir enklere for saksbehandlere og lede-

re i departementene å journalføre og arkivere i henhold til lov og forskrift. Basert på de funn de har gjort i kartleggingen, vil Arkivverket også iverksette andre tiltak som vil bidra til at arkivering skjer på en korrekt måte. Det er slik at Arkivverket også vil produsere og teste ut veiledere og opplæringsmaterieell, slik at disse kan tas i bruk fra andre halvår 2019.

Arkivverket har det siste året også utviklet en ny metode for tilsyn med arkivarbeidet i offentlig sektor. Metoden legger mer vekt på elektroniske arkiver og datasystemer, hvor faren for tap vurderes som størst. Arkivverket er videre i gang med å øke antallet tilsyn, og utvelgelsen av virksomheter baseres på en risikovurdering som inkluderer funn fra den årlige arkivstatistikken.

For å lette gjennomføringen av offentlighetsprinsippet i forvaltningen har Difi utviklet en bedre elektronisk søkeløsning. Denne ble tatt i bruk av de statlige virksomhetene som omfattes av offentlighetsforskriften, i februar 2018. EInnsyn gir bedre og mer effektive funksjoner for innsyn og legger til rette for publisering av dokumenter på internett der det er hensiktsmessig. Det kommer som et tillegg til publisering av offentlig journal.

Offentlig elektronisk postjournal, nå eInnsyn, har siden oppstarten i 2010 fått betydelig internasjonal oppmerksomhet og mottok i 2011 EPSA, European Public Sector Award, sitt Best Practice Certificate. I 2017 var Difi også invitert til verdenskongressen for arkivering i Mexico City, hvor søkeløsningen ble framhevet som en rollemodell for åpenhet i forvaltningen og tilgang til informasjon for innbyggerne.

Oslo kommune har vært med på å utvikle den nye løsningen for eInnsyn og tok i bruk publiseringsplattformen i august 2018.

Difi har også utviklet et felles integrasjonspunkt for e-formidling. Det gjør det mulig å sende og motta dokumenter elektronisk mellom forskjellige typer saks- og arkivsystemer i offentlig sektor på en enkel, samordnet og sikker måte.

I 2018 startet utrulling av løsningen, med mål om at 80 statlige virksomheter skal ha tatt fellesløsningen i bruk innen utgangen av året. Samtidig er løsningen videreutviklet til å kommunisere med etablerte løsninger for kommunal sektor. Det bidrar til bedre digital samhandling på tvers av sektorene. Integrasjonspunkt for e-formidling støtter nå også sending til private virksomheter, og pilotering av sending av dokumenter til innbyggere pågår nå. Innen utgangen av 2019 er målet at over 120 statlige virksomheter benytter løsningen for sin meldingsutveksling. Løsningen bidrar til tidsbesparelser, reduserte kostnader, sikrere dokumentutveksling og høyere grad av journalføring og arkivering.

Så langt om staten generelt – la meg avslutningsvis også si noen få ord om departementene:

Departementsfellesskapet skal anskaffe et nytt felles saks- og arkivsystem. Det arbeidet er i gang, og i den forbindelse er det også et formål å sikre lik bruk og praksis i saks- og arkivsystemet på tvers av departementene.

Som et ledd i arbeidet med å utvikle bedre og mer effektive administrative tjenester i departementene er det fattet en prinsippbeslutning om å etablere nye fellestjenester for arkiv og dokumentforvaltning i Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon, DSS. I første omgang omfatter dette standardisering av en del saksbehandlings- og arkivprosesser og automatisering av tjenester som bl.a. er knyttet til eInnsyn og offentlighet. Det innebærer at flere oppgaver som i dag utføres av det enkelte departement og Statsministerens kontor, skal leveres som nye fellestjenester fra DSS. Det vil bidra til rettssikkerhet, åpenhet, likebehandling og forutsigbarhet, i tråd med Riksrevisjonens rapport.

Det pågår altså en innsats på flere områder for å sikre åpenhet, bedre rutiner og større likhet i arkivpraksis enn i dag, og jeg har stor tro på at de vil ha god effekt når de er gjennomført.

Kari Henriksen (A) [10:28:41]: Takk til statsråden for svaret, som var en opplisting av det som gjøres. Det er klart at det gjøres veldig mye på området, og at staten og regjeringa tar det alvorlig.

Jeg vil bare nevne to andre ting som har kommet opp i kontakten jeg har hatt med folk som holder på med arkiv. Det ene er faggruppa Arkiv i Fagforbundet, som er en del av LO, som peker på at det er interkommunale samarbeidsordninger som ikke har arkiv- og dokumentasjonsplikt. Vi ser framveksten av interkommunale løsninger i dag – det skjer i veldig mange kommuner – og det kan være en stor utfordring å få en tilstrekkelig oversikt og god arkivdannelse, som jeg har lært meg at det heter på fagspråket. De peker også på at det er utfordringer med langtidslagring av elektronisk arkivmateriale både i kommunal sektor og i fylkeskommunal sektor. Statsråden nevnte integrasjonsløsninger og overgangen til det elektroniske, men hvis hun også kan si litt om utfordringen som er knyttet til langtidslagring, hadde det vært bra.

Jeg vil vise til journalist i Fædrelandsvennen Tarjei Leer-Salvesen, som publiserte en artikkel om en innsynsbegjæring knyttet til et dokument i en kommune for noen år siden. Det tok både vinter og vår, og saken ble sendt fram og tilbake mellom forskjellige departementer på grunn av spørsmål om habilitet og inhabilitet, og om hvem som skulle svare og slikt. Da avgjørelsen endelig ble tatt, var dokumentet slettet. Leer-Salvesen

fikk medhold i innsynsbegjæringen til slutt, men da var det ikke lenger noe dokument å få innsyn i.

Klageordningen som finnes i dag, er problematisert gjennom bl.a. denne artikkelen. Klageordningen består av forvaltningsorganene og staten og regjeringa i fullt, mens en del nå bruker Sivilombudsmannen som klageorgan og får medhold der. Det skal etter sigende være en løsning som flere benytter seg av, istedenfor å benytte den ordinære klageordningen. Hvis statsråden også kunne si litt om klageadgang og klageordning, hadde det vært bra.

Det har i denne debatten i det offentlige rommet også vært nevnt dette med straffansvar, enten for enkeltpersoner eller for systemer som ikke overholder dokumentasjonsplikten. I dag er det veiledning og tilsynsrapporter, men det er ikke mulighet for sanksjoner for disse bruddene.

Så det jeg ønsker at statsråden skal si litt om, er de interkommunale løsningene, klageadgangen og straffesanksjoner.

Statsråd Monica Mæland [10:31:58]: Interkommunale samarbeid er veldig utbredt. De er vel så utbredt at vi mangler oversikt over alle sammen. De har definitivt noen dilemmaer ved seg. Jeg skjønner godt at mange små kommuner samarbeider for å få til løsninger, bl.a. på dette feltet. Det kan ha mye for seg, men det har noen dilemmaer. Arkiv- og journalføring kan definitivt være et av dem, så dette er noe vi må se på. Jeg er, som representanten sikkert hører, skeptisk til en god del av de interkommunale samarbeidene fordi det flytter beslutninger ut av demokratiske fora, hvor innbyggerne har både innsikt og kontroll, og ut i selskapsdannelser. Dette er noe jeg skal følge opp, og som vi ser på. Jeg vet ikke hvor utbredt samarbeidet på dette området er, det må jeg nok bare innrømme.

Når det gjelder lagring over tid, er det jo slik at utviklingen jobber for oss. Man utvikler stadig vekk, og jeg har nå redegjort for nye elektroniske løsninger som selvsagt vil gjøre det både enklere og sikrere å oppbevare dokumenter over tid. Tidligere har dette vært ekstremt plasskrevende, og mange kommuner – og offentlig sektor generelt – har selvfølgelig slitt med å holde orden på alt, men det vil vi finne gode løsninger på etter hvert som det kommer nye løsninger på plass. Der tror jeg tiden jobber for oss.

Når det gjelder spørsmålet knyttet til Fædrelandsvennens artikkel, har ikke jeg lest den. Vi har en klageadgang. Vi har en veldig tydelig klageadgang i offentlig sektor. Vi har forvaltningslovens regler. De er til for alle, og de skal benyttes. Så er det mulig at flere og flere velger Sivilombudsmannen, men det er jo slik at Sivilombudsmannens avgjørelse er en anbefaling. Det er ikke et retts-

lig vedtak som fattes, slik det er når et forvaltningsorgan fatter vedtak. Jeg vil nok anbefale at man bruker den klagedgangen vi har, og som vi kan gi veiledning om, i den grad man måtte trenge det i kommunal, fylkeskommunal og statlig sektor.

Lise Christoffersen (A) [10:34:40]: Jeg vil også få lov til å takke interpellanten for å reise en svært viktig problemstilling. Det er ikke første gangen Stortinget diskuterer arkivering av viktig dokumentasjon for nåtid og ettertid. Vi tenker i det daglige kanskje ikke så mye over hvor viktig gode arkiveringsrutiner egentlig er, men interpellanten viser til viktige hensyn som demokrati, rettssikkerhet, åpenhet og tillit, likebehandling og innsyn.

I mitt innlegg vil jeg gjerne ta utgangspunkt i noe jeg opplever stadig vekk, gjennom arbeidet i Stortingets utvalg for rettsferdsvederlag. Vi har en svært viktig oppgave på vegne av Stortinget, nemlig å forvalte de ordningene vi har for å gi vederlag til personer som har kommet særlig uheldig ut i møte med det offentlige – det være seg mangelfull skolegang, et barnevern som ikke reagerte raskt nok og godt nok ved mistanke om omsorgssvikt, vold eller seksuelle overgrep i hjemmet, i fosterhjem eller i institusjon, et helsevesen eller et politi som ikke reagerte. Vi har saker fra mennesker som har fått livet ødelagt på grunn av mobbing som ingen gjorde noe for å stanse, offentlige instanser som har sett, men ikke varslet, bekymringsmeldinger som har blitt liggende. Vi behandler relativt nye saker, men også saker der forholdene ligger så langt tilbake i tid at de ikke dekkes av nyere ordninger som pasientskadeerstatning eller voldsoffererstatning. Vi behandler bl.a. saker som omhandler tidligere barnehjemsbarn og tatere – for å nevne noe.

Dette er vonde saker. Det er ofte saker fra folks barn-dom. Det er nesten ikke til å tro hva unger i dette landet har vært, er og sannsynligvis kommer til å bli utsatt for, ofte fra dem som står dem aller nærmest. Det handler om ødelagte liv, i mange tilfeller liv som kunne vært annerledes dersom det offentlige hadde sett mer, gjort ting annerledes, reagert riktig. Når vi gir vederlag, kan det aldri bli noe annet enn en anerkjennelse av at urett er begått, og at det offentlige er å bebreide for ikke å ha grepet inn. Samtidig ser vi at det betyr mye for mange å bli trodd – endelig bli sett, bli hørt.

Noen søknader avslår vi fordi vi ikke finner at det er grunnlag for å rette kritikk mot stat eller kommune. Det finnes god dokumentasjon på at mange hjelpetiltak har vært satt inn. Jeg skal være forsiktig med å komme med påstander uten å ha statistikk over det, men i veldig mange av de søknadene vi avslår, skyldes det ikke at vi ikke tror på det som framføres om svikt i ulike offentlige instanser, men at historiene ikke lar seg dokumentere.

Det mangler f.eks. elevmapper og barnevernsmapper, noe er makulert, gått tapt i brann, har kanskje aldri eksistert. Mange instanser har ifølge søkerne vært inne i bildet, men det finnes ikke saksmapper på vedkommende noe sted. Politiet kan angivelig ha vært involvert både en gang og to eller flere ganger, men politiets arkiver for den aktuelle perioden er ikke søkbare annet enn manuelt. Det blir for tidkrevende å lete når man ikke har en dato å søke på. Dette er altså ofte historier som både saksforberedende instanser og vi i rettsferdsvederlagsutvalget tror på. Men så lenge historiene ikke kan understøttes av samtidig dokumentasjon, er de ikke tilstrekkelig sannsynliggjort, og da kan vi heller ikke gi vederlag. Slike saker viser med all tydelighet hvor viktig gode arkiveringsrutiner i både stat og kommune er for rettssikkerheten til folk.

Så kan vi trøste oss med at det var da. Nå er det bedre. Nå har vi digitale arkiver. Ting er godt bevart for ettertida. Men Riksrevisjonen har gjennom sine undersøkelser påvist at det fortsatt er mye som svikter. Den 4. september i år var jeg på besøk hos Statsarkivet og Interkommunalt arkiv på Kongsberg. Der fikk jeg høre akkurat det samme. Dårlige rutiner og manglende innkjøpskompetanse gjør at mye offentlig digital informasjon er i ferd med å gå tapt. Mange tror at elektronisk lagring er sikkert, men det er feil, ifølge fagfolk. Data for de siste 10–15 årene står i fare for å forsvinne, f.eks. når det gjelder fagsystemer for barnevern, sosialtjenesten og PPT. Utfordringene når det gjelder kommunesammenslåinger, ble spesielt nevnt. Som statsarkivar Kjetil Reithaug skrev i en artikkel allerede i 2014:

«Likevel er denne unnlatesessyndens som omfatter papirarkiver ganske enkel å håndtere i ettertid. Det kreves vilje, noe penger, skikkelige fagfolk, noe tid og litt flaks.»

Flaksen innebærer at materialet blir plukket opp fra kjellere o.l. før det blir ødelagt. Men den virkelig store trusselen er de elektroniske arkivene som er vokst fram de siste tiårene. De overlever ikke, som han sier, 50 år i en kjeller med litt flaks. De blir borte for alltid. Det er skremmende, det undergraver folks rettssikkerhet. Det må det gjøres noe med nå, før det er for seint.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:39:57]: Alle har rett til å påvirke offentlig politikk – da må innbyggerne vite hvordan offentlig sektor fungerer, og hva som skjer i departementene og i annen statlig forvaltning. Slik heter det på Kommunal- og moderniseringsdepartementets nettside om hvorfor åpenhet i forvaltningen er så viktig. Jeg tror at få er uenig.

I representanten Kari Henriksens interpellasjon spør hun med bakgrunn i Riksrevisjonens kritikk av forvaltningens arkivpraksis om hva som gjøres for å sikre

den åpenhetskulturen vi etterspør. Riksrevisjonen er i sine undersøkelser av arkiveringen og åpenhet i statlig forvaltning, som ble behandlet i Stortinget i januar, nemlig kritisk til manglende åpenhetskultur. «Arkiveringen i flere departementer og statlige virksomheter er mangelfull, og dette har negative konsekvenser for den reelle muligheten for innsyn», heter det.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet er ansvarlig for statlig forvaltningspolitikk og må derfor svare for manglende oppfølging av den åpenhetskulturen som regjeringen har som overordnet mål. Samtidig har hvert fagdepartement et selvstendig ansvar for arkivering, journalføring og behandling av innsynskrav i egen virksomhet.

Riksrevisjonen sier altså at arkiveringen i flere departementer og statlige virksomheter er mangelfull, og at dette har negative konsekvenser for muligheten til innsyn. Det er jo ikke bra, og det vises til at mangelfull arkivering og feil journalføring svekker offentlighetens kjennskap til og dermed muligheten til innsyn i og debatt om viktige saker. «Kravet om løpende journalføring er i hovedsak ikke oppfylt», sier Riksrevisjonen. Det heter også at forhåndsuntaket fra innsyn brukes i langt større grad enn det som er forutsatt, og ofte mangler rettslig holdbart grunnlag. Nå har vi hørt noen eksempler på begge deler.

Ved stortingsbehandlingen av Riksrevisjonens rapport ga komiteen sin tilslutning til rapportens anbefalinger av tiltak. Her blir Kommunal- og moderniseringsdepartementet bedt om å ta initiativ til å sette arkivtjenesten på dagsordenen gjennom intern opplæring og innføring av kontrollmekanismer, videre at det blir satt i verk tiltak for å korte ned gjennomsnittlig journalføringstid. Det ble også gitt anbefalinger om tiltak på områder som ligger under Kulturdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

Direktoratet for forvaltning og ikt, Difi, er sentralt i Kommunal- og moderniseringsdepartementets oppfølgingsarbeid. Blant tiltakene som er understreket i kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling til Riksrevisjonens rapport, er at Difi utvikler opplæringstilbud for forvaltningen, og at det utvikles en ny offentlig elektronisk postjournal. Ny postjournal skal allerede være i bruk.

Det å få utviklet standardløsninger gjennom digitalisering vil bidra til at alle departementene og annen statlig forvaltning utvikler mer likeverdig arkivpraksis. Det vil selvfølgelig også gi bedre mulighet til innsyn.

Jeg ser at Kommunal- og moderniseringsdepartementet på sine hjemmesider sier at årets statsbudsjett gir «tidens største satsing på digitalisering». Jeg vet ikke i hvor stor grad satsingene svarer på de utfordringene som Riksrevisjonen og Stortinget har tatt opp når det

gjelder krav til åpenhet i offentlig forvaltning. Digitaliseringssatsingen kommer vel særlig Nav og helsesektoren til gode. Det er veldig bra i seg selv, men i hvor stor grad satsingen også imøtekommer Stortingets anbefalinger i behandlingen av Riksrevisjonens rapport, er interessant. Ministeren sa en del om det her i sted, men det kunne vært fint å høre om det er noen konkrete midler som er satt av fra den potten.

Difi har ellers vært blant vinnerne i statsbudsjettet de siste årene og får en økning på 50 mill. kr også i budsjettforslaget for neste år. Det bør gi rom for at de anbefalingene som Stortinget har gitt, følges opp.

Jeg vil takke interpellanten, Henriksen, for at hun tar opp et viktig tema. Forvaltningens praksis når det gjelder journalføring og arkivering, er avgjørende for å sikre innsyn og den åpenhetskulturen som vi mener skal gjelde for offentlig forvaltning. Kommunal- og moderniseringsministeren har et overordnet ansvar for at det utvikles gode retningslinjer og tiltak som kan sikre denne åpenhetskulturen, og så har hvert enkelt departement ansvar for at retningslinjene etterleves. Men Riksrevisjonens undersøkelse av arkivering og åpenhet i statlig forvaltning viser at vi fortsatt har en vei å gå, så her kreves det ekstra innsats. Det ønsker jeg departementet lykke til med.

Kari Henriksen (A) [10:44:56]: Takk til statsråden og kolleger for en god debatt, som tydeliggjør den viktigheten dette temaet har. Statsråden var inne på dette med tillit, at vi skårer høyt på tillit, og noe av det aller mest sentrale i et demokratisk sivil samfunn er jo at det er høy tillit mellom folk. Det som er utfordringen – det ser vi i Europa, og vi ser tendenser til det i Norge – er at tilliten svekkes hos svake grupper, og det er svake grupper som er spesielt viktig som målgruppe når en skal sikre både arkivpraksis og dokumentasjon.

Så vil jeg peke på at det også dreier seg om en sårbar nasjon. Vi har en sak i kontrollkomiteen nå som handler om terrorsikring i Norge, om hva som er gjort og ikke gjort. Det er klart at også her er tilliten til statsforvaltningen vesentlig, hvis en ikke finner god dokumentasjon, eller hvis årsaksforholdet ikke er klargjort. Det gjelder både i behandling av enkeltmennesker og i behandling av statens oppgaver.

Statsråden var inne på at dette er et tverrdepartementalt ansvar. Da denne regjeringa tiltrådte, sa de at sikkerhet og beredskap var et så viktig område at de ville ta en ekstra styring av det inne på statsministerens kontor. Det er utfordringer med tverrdepartementalt ansvar og sektorprinsippet i forvaltningen. Det er ikke noen enkel løsning på det, men jeg tror at en må løfte problemstillingen knyttet til arkivering som et stort og omfattende

de saksfelt, som trenger sterkere styring og tydeligere ansvars plassering.

Når det gjelder klageadgangen: Noen av de innvendningene som er kommet, er nettopp at det tar lang tid, og at en skal klage til det organet som i utgangspunktet kanskje har gjort en feil. Så er det snakk om saksbehandlingstid, og så blir det oversendt. Jeg har forstått pressens ønske sånn at en skal ha en sentral klageadgang, sånn at en unngår at saksbehandlingstida blir lang. Så jeg håper at statsråden kan ta med seg det, og eventuelt gå i dialog med pressen for kanskje å finne enkle løsninger på hvordan dette kan håndteres på en bedre måte.

Som jeg sa i stad, synes jeg det arbeidet regjeringa gjør, er bra, og jeg anerkjenner det, men vi er jo enige i denne salen om at det ikke fungerer godt nok i dag, og da må vi spørre oss om det gjøres nok. Det er kommunalministeren som har det overordnede ansvaret for dette, og jeg ber kommunalministeren vurdere om en trenger et mer kraftfullt grep og en bredere kontrollmulighet med arkivpraksisen og dokumentasjonspraksisen i alle forvaltningsnivåer og i alle departementer.

Statsråd Monica Mæland [10:48:10]: Jeg vil også takke interpellanten og takke for en god debatt om et viktig tema, som jeg opplever vi er felles om er viktig.

Jeg har nå redegjort for en rekke tiltak som er satt i gang. Så er det planlagt tiltak som skal settes i gang. Det krever samordning, og det er helt riktig at det er utfordrende. Norge har en veldig, veldig stor offentlig sektor. Vi har tre forvaltningsnivåer. Vi har et kommunalt selvstyre. Vi skal også ha respekt for at vi fortsatt har 422 kommuner, som er altfor mange etter min mening, men det betyr også at vi har 422 måter å gjøre det på.

Så har jeg lyst til å minne om, for det må man ikke glemme når man sitter sentralt i Oslo, at det er krevende for kommunene å håndtere dette. Jeg har vært lokalpo-

litiker i en stor kommune, som brukte mange årsverk på klagebehandling, på å behandle innsynsbegjæringer etc., etc. For små kommuner er dette selvfølgelig ekstra krevende, og det er derfor man har fått dette interkommunale samarbeidet, som definitivt har noen ulemper ved seg. Men det er en ressursituasjon som vi også må hensynta, gitt at kommunene har veldig mange og krevende oppgaver.

Så bruker vi i statsbudsjettet 1,7 mrd. kr på IKT-investeringer, på digitalisering. Jeg mener det er veldig bra. Det handler selvsagt også om dette feltet. Ikke minst i Helseplattform Midt-Norge handler det om å sikre også journalføring og mye bedre systemer enn det vi har i dag.

Når det gjelder klagebehandling, har jeg nok en følelse av at når man av og til ser et problem, tenker man at man må ha et sentralt tilsyn, sentral kontroll og et sentralt klageorgan. Jeg mener vi har gode klageregler i Norge, og vi mottar klager. Så kan man si at klagebehandlingstiden er for lang. Vel, det er jo regler for klagebehandling også, men det er ikke sånn at man kan behandle alle innsynsbegjæringer på samme måte. Det krever spesielle undersøkelser av hver enkelt sak i en del områder, selv om jeg tror at offentlig sektor begynner å bli flinkere og flinkere etter hvert som man får erfaring med det. Jeg tror at det beste vi kan gjøre, er å drive god veiledning, slik at alle faktisk har kunnskap om klageretigheter og klagemuligheter, og så må vi selvfølgelig ta det på alvor og behandle klagen på en skikkelig og korrekt måte og på så kort tid som mulig.

Presidenten: Debatten i sak nr. 2 er omme.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

